

Hrvatska agencija za nadzor financijskih usluga na temelju članka 155. stavka 3., članka 162. stavka 1. i članka 166. stavka 4. Zakona o dobrovoljnim mirovinskim fondovima («Narodne novine» broj 19/14, 29/18 i 115/18, dalje: Zakon), na sjednici Upravnog vijeća održanoj 23. prosinca 2019. godine donosi

PRAVILNIK O IZMJENAMA I DOPUNAMA PRAVILNIKA O DOZVOLJENIM ULAGANJIMA I DODATNIM OGRANIČENJIMA ULAGANJA DOBROVOLJNOG MIROVINSKOG FONDA

Članak 1.

U Pravilniku o dozvoljenim ulaganjima i dodatnim ograničenjima ulaganja dobrovoljnog mirovinskog fonda («Narodne novine» broj 103/14, riječ „Agencija“ zamjenjuje se riječju „Hanfa“ u odgovarajućem padežu.

Članak 2.

U članku 1., sedmoj alineji, riječ „fondova“ zamjenjuje se riječima „dobrovoljnog mirovinskog fonda“.

Članak 3.

Članak 9. mijenja se i glasi:

„(1) Mirovinsko društvo dužno je prilikom ulaganja imovine fonda u prenosive vrijednosne papire, instrumente tržišta novca i udjele investicijskog fonda kojim se trguje na uređenom tržištu voditi računa o likvidnosti navedenih financijskih instrumenata i njihovom utjecaju na ukupnu likvidnost portfelja fonda.

(2) Mirovinsko društvo dužno je kontinuirano voditi računa o likvidnosti portfelja fonda na način da periodično procjenjuje nalazi li se u portfelju fonda dovoljno likvidne imovine kako bi u svakom trenutku moglo udovoljiti zahtjevima likvidnosti nastalima temeljem prestanka članstva u fondu, kako je predviđeno člankom 68. stavkom 1. točkom 2. i člankom 118. Zakona.

(3) Prilikom procjene likvidnosti portfelja mirovinskog fonda iz stavka 2. ovoga članka mirovinsko društvo dužno je istovremeno voditi računa o imovini i obvezama fonda na način da je likvidnost imovine usklađena s obvezama fonda s obzirom na provođenje strategije ulaganja imovine fonda, zahtjeve za prestanak članstva i redovite isplate mirovina iz fonda. Istovremeno, mirovinsko društvo je dužno provoditi stres testove koji omogućuju procjenu otpornosti likvidnosti fonda na iznimne okolnosti i ostale relevantne rizike koji utječu na likvidnost fonda, uključujući regulatorni rizik.

(4) Prilikom procjene likvidnosti iz stavka 1. ovoga članka u odnosu na procijenjenu količinu pojedinog prenosivog vrijednosnog papira, instrumenta tržišta novca i udjela investicijskog fonda kojim se trguje na uređenom tržištu koja bi mogla biti utrživa u primjerenom roku bez ostvarivanja značajnijih gubitaka za imovinu mirovinskog fonda, mirovinsko društvo je osim obveza mirovinskog fonda dužno uzeti u obzir, kada je to primjenjivo u smislu dostupnosti podataka, najmanje:

1. protrgovanu količinu i vrijednost trgovanja,

2. udio izdanja prenosivog vrijednosnog papira odnosno broj udjela vrijednosti neto imovine investicijskog fonda u neto vrijednosti imovine mirovinskog fonda,
 3. udio u izdanju prenosivog vrijednosnog papira odnosno u broju udjela investicijskog fonda koji mirovinsko društvo za račun mirovinskog fonda namjerava steći ili koji se već nalazi u imovini mirovinskog fonda,
 4. dubinu tržišta na način da se uzmu u obzir podaci poput raspona ponuda na kupnju i prodaju, volumeni i vrijednosti ponuda na kupnju, posebno uzimajući u obzir gornji zahtjev o očuvanju vrijednosti imovine mirovinskog fonda.
- (5) Mirovinsko društvo je dužno prilikom procjene likvidnosti pojedinog prenosivog vrijednosnog papira, instrumenta tržišta novca i udjela investicijskog fonda u skladu sa stavkom 4. točkama 1. i 4. ovoga članka isključiti podatke o kupnji i ponudama na kupnju za račun fondova kojima upravlja, kao i podatke o trgovanju između fondova pod upravljanjem istog društva.
- (6) Mirovinsko društvo je na osnovi elemenata navedenih u stavcima 2., 3. i 4. ovoga članka dužno u svojim internim aktima propisati jasne i precizne kriterije pomoću kojih se može odrediti iznos dostupne likvidnosti u primjerenim rokovima, te iznos likvidnosti procjenjivati najmanje jednom godišnje.
- (7) Za prenosive dužničke vrijednosne papire i instrumente tržišta novca iz članka 155. stavka 1. točke a. Zakona izdavatelji kojih su Republika Hrvatska, druga država članica ili država članica OECD-a pretpostavlja se da su likvidni, osim ako su mirovinskom društvu dostupne informacije poput neaktivnosti tržišta koje ukazuju na zaključak da se isti neće moći prodati uz ograničeni trošak u odgovarajućem vremenskom roku radi ispunjavanja obveza fonda.
- (8) Kada su mirovinskom društvu u skladu sa stavkom 7. ovoga članka dostupne informacije koje ukazuju na to da se radi o prenosivim vrijednosnim papirima i instrumentima tržišta novca koji nisu likvidni, mirovinsko društvo dužno je izvršiti procjenu likvidnosti te imovine pri kojoj će u obzir biti uzeti svi elementi iz stavka 4. ovoga članka koji su dostupni, uz istovremeno uzimanje u obzir obveza fonda kako je to propisano u stavku 3. ovoga članka.
- (9) Mirovinsko društvo dužno je svaku procjenu iz ovoga članka zajedno s podlogama potrebnim za izradu istih dokumentirati i čuvati u rokovima propisanim Zakonom i pripadajućim podzakonskim aktima.“

Članak 4.

Članak 13. mijenja se i glasi:

- (1) Financijske izvedenice u smislu Zakona su oni financijski instrumenti koji zadovoljavaju sljedeće kriterije:
1. temeljnu imovinu financijske izvedenice čini najmanje jedno od sljedećeg, ako se radi o imovini u koju u skladu s odredbama Zakona i propisima donesenim na temelju Zakona fond može ulagati:
 - a) imovina koja je navedena u članku 155. stavku 1. točkama 1. i 2. Zakona, uključujući i financijske instrumente koji imaju jednu ili nekoliko karakteristika te imovine,
 - b) kamatne stope,
 - c) devizni tečajevi ili valute,
 - d) financijski indeksi,
 2. OTC izvedenice uz uvjete iz točke 1. ovoga stavka ispunjavaju uvjete iz članka 155. stavka 1. točke 6. podtočaka b) i c) Zakona.
- (2) Ulaganje u financijske izvedenice dozvoljeno je isključivo u svrhu zaštite imovine fonda ili efikasnog upravljanja imovinom i obvezama fonda.
- (3) Ulaganje u financijske izvedenice u špekulativne svrhe nije dozvoljeno.
- (4) Mirovinskom društvu za račun fonda nije dozvoljeno zauzimati nepokrivene pozicije u financijskim izvedenicama. Kratke pozicije moraju biti pokrivene imovinom fonda koja u potpunosti odgovara temeljnoj imovini izvedenice. Duge pozicije moraju biti u potpunosti pokrivene imovinom iz članka 155. stavka 1. točke 8. ili instrumentima tržišta novca čiji je izdavatelj Republika Hrvatska, druga država članica ili država članica OECD-a te Hrvatska narodna banka ili središnja banka druge države članice, odnosno države članice OECD-a.

(5) Iznimno od stavka 4. ovoga članka, kratke pozicije u financijskim izvedenicama kojima je svrha zaštita od rizika vezanih uz prenosive dužničke vrijednosne papire iz članka 155. stavka 1. točke 1. Zakona koji se nalaze u portfelju mirovinskog fonda i čiji je izdavatelj Republika Hrvatska, ne moraju biti pokrivena imovinom mirovinskog fonda koja u potpunosti odgovara temeljnoj imovini izvedenice, u slučaju da mirovinsko društvo ima uspostavljene i dokumentirane postupke, procedure i modele kojima može dokazati da imovina u mirovinskom fondu predstavlja dovoljno dobar supstitut za temeljnu imovinu izvedenice. Mirovinsko društvo je dokaze o ispunjenju uvjeta iz ovoga stavka dužno dokumentirati i čuvati u rokovima propisanim Zakonom i podzakonskim propisima.

(6) Iznimno od stavaka 4. i 5. ovoga članka u odnosu na svu ostalu imovinu mirovinskog fonda, kratke pozicije u financijskim izvedenicama ne moraju biti pokrivena imovinom mirovinskog fonda koja u potpunosti odgovara temeljnoj imovini izvedenice, u slučaju da mirovinsko društvo ima uspostavljene i dokumentirane postupke, procedure i modele kojima može dokazati da imovina u mirovinskom fondu predstavlja gotovo savršeni supstitut za temeljnu imovinu izvedenice. Mirovinsko društvo je dokaze o ispunjenju uvjeta iz ovoga stavka dužno dokumentirati i čuvati u rokovima propisanim Zakonom i podzakonskim propisima.

(7) U slučaju postupanja sukladno stavcima 5. i 6. ovoga članka mirovinsko društvo je prije početka postupanja dužno uspostaviti jasne i dokumentirane strategije i ciljeve koji se žele ostvariti takvim postupanjem, a koje je dužna odobriti uprava mirovinskog društva na temelju prijedloga tijela unutar mirovinskog društva zaduženog za savjetovanje uprave prilikom donošenja strategije ulaganja imovine mirovinskog fonda, i o čijim osnovnim odrednicama mora biti upoznat nadzorni odbor mirovinskog društva.

(8) U slučaju postupanja sukladno stavku 5. ovoga članka mirovinsko društvo smije koristiti samo one financijske izvedenice kod kojih je maksimalni mogući gubitak koji se može ostvariti moguće unaprijed odrediti i ograničen je na vrijednost stjecanja financijske izvedenice.

(9) Mirovinsko društvo je u okviru strategije iz stavka 7. ovoga članka dužno odrediti te periodički i ovisno o tržišnim okolnostima revidirati udio imovine čija se vrijednost štiti.

(10) Mirovinsko društvo je prilikom procjene predstavlja li određena imovina mirovinskog fonda dovoljno dobar odnosno gotovo savršeni supstitut temeljnoj imovini izvedenice dužno uzeti u obzir najmanje sljedeće čimbenike, kumulativno:

1. na koji način se zauzimanje kratke pozicije u financijskim izvedenicama uz pokrivenost dovoljno dobrim odnosno gotovo savršenim supstitutom u imovini mirovinskog fonda uklapa u definiranu strategiju i ciljeve ulaganja mirovinskog fonda, te na koji način doprinosi očuvanju vrijednosti ili ostvarenju prinosa mirovinskog fonda,

2. postoji li mogućnost troškovno prihvatljivog zauzimanja kratke pozicije u financijskim izvedenicama uz istovremenu potpunu pokrivenost imovinom mirovinskog fonda,

3. da li je zauzimanje kratke pozicije u financijskim izvedenicama na temelju pokrivenosti dovoljno dobrim odnosno gotovo savršenim supstitutom u imovini mirovinskog fonda troškovno znatno prihvatljivije u odnosu na potpunu pokrivenost imovinom mirovinskog fonda uz uvjet da se time imovina mirovinskog fonda neopravdano ne izlaže dodatnim rizicima

4. u slučaju postupanja sukladno stavku 5. ovoga članka, postoji li reprezentativan uzorak povijesnih podataka na temelju kojeg je moguće sa značajnom sigurnošću predvidjeti da će kretanje i karakteristike dovoljno dobrog supstituta u zadanim tržišnim okolnostima biti u dovoljno dobroj mjeri jednako kretanju i karakteristikama imovine koju supstituira,

5. u slučaju postupanja sukladno stavku 6. ovoga članka, postoji li reprezentativan uzorak povijesnih podataka koji uključuje dovoljno dugo razdoblje koje obuhvaća stresna tržišna kretanja na temelju kojeg je moguće s vrlo velikom sigurnošću predvidjeti da će kretanje i karakteristike gotovo savršenog supstituta u zadanim tržišnim okolnostima biti u značajnoj mjeri jednako kretanju i karakteristikama imovine koju supstituira,

6. na koji je način onemogućena ili ograničena mogućnost donošenja subjektivnih odluka unutar uspostavljenog modela iz stavaka 5. i 6. ovoga članka od strane mirovinskog društva, te na koji način je osigurano da se u najvećoj mogućoj mjeri kriteriji postavljeni modelom primjenjuju, te je li uspostavljen odgovarajući proces u slučajevima kada su nužna odstupanja od prihvaćenog modela,

7. najveći mogući gubitak koji se može ostvariti u planiranom razdoblju provođenja strategije korištenja financijskih izvedenica u slučaju postupanja sukladno stavcima 5. i 6., uz vrlo visoku razinu pouzdanosti samo u slučaju postupanja sukladno stavku 6.,

8. procijenjenu ostvarenu korist, odnosno izbjegavanje gubitaka mirovinskog fonda koja se može ostvariti korištenjem financijskih izvedenica,

9. ostale relevantne podatke i analize koji su od značaja prilikom donošenja odluke o zauzimanju kratkih pozicija u financijskim izvedenicama na temelju dovoljno dobrog odnosno gotovo savršenog supstituta u imovini mirovinskog fonda.

(11) Mirovinsko društvo ne smije zauzimati kratke pozicije uz korištenje dovoljno dobrog odnosno gotovo savršenog supstituta iz kojih u bilo kojem trenutku proizlazi obveza isporuke imovine koja se ne nalazi u portfelju mirovinskog fonda.

(12) Korištenjem financijskih izvedenica ili drugih instrumenata iz članka 155. stavka 1. Zakona koji u sebi imaju ugrađenu izvedenicu, nije dozvoljeno stvoriti izloženost prema temeljnoj imovini kojom se prekoračuju ograničenja ulaganja propisana Zakonom i pravilnicima donesenim na temelju Zakona, kao niti stvoriti negativnu izloženost prema temeljnoj imovini, osim u slučajevima iz stavka 8. ovoga članka.

(13) Financijske izvedenice iz članka 155. stavka 1. točke 6. Zakona uključuju i financijske instrumente koji zadovoljavaju sljedeće kriterije (kreditne izvedenice):

1. omogućavaju prijenos kreditnog rizika povezanog s temeljnom imovinom iz stavka 1. točke 1. ovoga članka, neovisno o drugim rizicima povezanim s temeljnom imovinom,

2. ne rezultiraju isporukom ili prijenosom imovine, osim one navedene u članku 155. stavku 1. Zakona,

3. u skladu su s kriterijima za OTC izvedenice koji su definirani u članku 155. stavku 1. točki 6. podtočkama b) i c) Zakona,

4. rizici financijskih izvedenica primjereno su obuhvaćeni sustavom upravljanja rizicima fonda,

5. u slučajevima gdje postoji rizik asimetričnosti informacija između mirovinskog društva i druge ugovorne strane prilikom ugovaranja kreditne izvedenice, a koji je rezultat mogućnosti pristupa druge ugovorne strane nejavnim informacijama o izdavatelju temeljne imovine kreditne izvedenice, takvi rizici moraju biti obuhvaćeni mehanizmima unutarnjih kontrola.

(14) Fer vrijednost financijske izvedenice iz članka 155. stavka 1. točke 6. podtočke c) Zakona je vrijednost po kojoj bi financijska izvedenica koja se drži u imovini fonda mogla biti predmet transakcije po tržišnim uvjetima sklopljene između informiranih i nepovezanih strana koje su voljne obaviti transakciju.

(15) Izvedenice čija je temeljna imovina roba ne smatraju se financijskim izvedenicama u smislu Zakona i stavka 1. ovoga članka.

(16) Druge ugovorne strane iz članka 155. stavka 1. točke 6. podtočke b) moraju ispunjavati sljedeće kriterije:

1. sjedište im je u državi članici ili zemljama OECD-a,

2. imaju zadovoljavajuću kreditnu kvalitetu prema interno odabranom modelu procjene kreditne kvalitete,

3. na osnovu analize druge ugovorne strane može se dokazati da podliježe bonitetnom nadzoru nadležnog tijela države iz točke 1. ovoga članka u skladu s pravilima nadzora koja su barem jednako stroga kao ona propisana pravom Europske unije.

(17) Mirovinsko društvo dužno je u izračun valutne usklađenosti imovine fonda iz članka 161. stavka 2. Zakona uključiti i bruto valutnu izloženost prema temeljnoj imovini financijskih izvedenica.

(18) Mirovinsko društvo dužno je internim aktima propisati na koji način osigurava da su čimbenici iz stavka 10. ovoga članka uzeti u obzir prilikom procjene predstavlja li određena imovina mirovinskog fonda dovoljno dobar odnosno gotovo savršeni supstitut temeljnoj imovini izvedenice, a pri čemu posebno mora obrazložiti na koji način identificira povijesna razdoblja iz stavka 8. točaka 4. i 5. ovoga članka, kao i odrediti što se smatra dovoljno dobrom odnosno značajnom usklađenosti kretanja i karakteristika iz stavka 8. točaka 4. i 5. ovoga članka, obrazložiti na koji način mirovinsko društvo utvrđuje da je ista primjerena, te kako istu kontinuirano prati i revidira.

(19) Mirovinsko društvo dužno je internim aktima iz stavka 18. ovoga članka također propisati primjerenu visoku razinu pouzdanosti iz stavka 10. točke 7. ovog članka te kratko u kontekstu sklonosti prihvaćanju rizika obrazložiti odabir razine pouzdanosti, te kako istu kontinuirano prati i revidira.

Članak 5.

Članak 16. mijenja se i glasi:

(1) Tehnike i instrumenti iz članka 157. Zakona koji se koriste u svrhu učinkovitog upravljanja portfeljem fonda ograničeni su na obrnute repo poslove i transakcije kupnje i ponovne prodaje.

(2) Obrnuti repo poslovi i transakcije kupnje i ponovne prodaje iz stavka 1. ovoga članka mogu biti sklopljeni isključivo temeljem pisanog ugovora koji mora sadržavati odredbu kojom se omogućava opoziv ili raskid ugovora na poziv u roku od 15 radnih dana. Rok dospijeca navedenih ugovora ne smije biti duži od 3 mjeseca.

(3) Obrnuti repo poslovi i transakcije kupnje i ponovne prodaje iz stavka 1. ovoga članka moraju zadovoljavati sljedeće uvjete:

1. ekonomski su prihvatljivi na način da se realiziraju na troškovno učinkovit način,
2. upotrebljavaju se u svrhu stvaranja dodatnog kapitala ili prihoda za fond uz razinu rizika koja je u skladu s profilom rizičnosti, sklonosti prema riziku i sposobnosti nosivosti rizika fonda, kao i pravilima za diverzifikaciju rizika koja su definirana u članku 156. Zakona,
3. njihovi rizici su primjereno obuhvaćeni sustavom upravljanja rizicima fonda.

(4) Obrnuti repo poslovi i transakcije kupnje i ponovne prodaje iz stavka 1. ovoga članka mogu iznositi najviše 10% neto vrijednosti imovine fonda.

(5) Primljeni kolateral za obrnute repo poslove i transakcije kupnje i ponovne prodaje iz stavka 1. ovoga članka mogu biti samo prenosivi vrijednosni papiri i instrumenti tržišta novca iz članka 155. stavka 1. točaka 1. i 2. Zakona u koje je fondu dozvoljeno ulagati u skladu s prospektom i/ili statutom fonda i koje mirovinsko društvo ne smije prodati, reinvestirati ili založiti.

(6) Korištenje obrnutih repo poslova i transakcija kupnje i ponovne prodaje iz stavka 1. ovoga članka ne smije biti u suprotnosti s investicijskim ciljevima te načelima i strategijom ulaganja, umanjiti mogućnost postizanja investicijskih ciljeva odnosno rezultirati promjenom profila rizičnosti fonda navedenih u prospektu i/ili statutu fonda.

(7) Kolateral iz članka 159. stavka 2. Zakona, u slučaju pozajmljivanja temeljem pisanog ugovora, mogu biti prenosivi vrijednosni papiri i instrumenti tržišta novca u koje je fondu dozvoljeno ulagati, u skladu sa Zakonom, ovim Pravilnikom i prospektom, kao i novčana sredstva.

(8) Kolateral iz članka 159. stavka 2. Zakona, u slučaju pozajmljivanja u sklopu organiziranih sustava za pozajmljivanje vrijednosnih papira koji djeluju u sklopu sustava za poravnanje i namiru, mogu biti prenosivi vrijednosni papiri i instrumenti tržišta novca u koje je fondu dozvoljeno ulagati, u skladu sa Zakonom, ovim Pravilnikom i statutom, kao i novčana sredstva.

(9) U slučaju neispunjenja ugovorne obveze od strane druge ugovorne strane, mirovinsko društvo može slobodno raspolagati primljenim kolateralom, bez obavještanja druge ugovorne strane ili njezina odobrenja.

(10) Kada su kolateral iz stavka 7. i 8. ovoga članka prenosivi vrijednosni papiri i instrumenti tržišta novca, mirovinsko društvo ne smije ih prodati, reinvestirati ili založiti.

(11) Kada su kolateral iz stavka 7. i 8. ovoga članka novčana sredstva, ista se mogu samo:

1. položiti kao depozit kod kreditnih institucija iz članka 155. stavka 1. točke 5. Zakona,
2. uložiti u dužničke vrijednosne papire i instrumente tržišta novca iz članka 155. stavka 1. točke 1. podtočke a) Zakona,
3. uložiti u novčane fondove kako su definirani u Zakonu o provedbi uredbe (EU) br 2017/1131 o novčanim fondovima,
4. koristiti u svrhu ispunjenja zahtjeva likvidnosti nastalima temeljem prestanka članstva u mirovinskom fondu, kako je predviđeno člankom 118. Zakona.

(12) Novčana sredstva primljena kao kolateral i uložena u skladu sa stavkom 11. ovoga članka uzimaju se u obzir prilikom izračuna ograničenja ulaganja iz članaka 156., 158. i 161. Zakona.

Prijelazne i završne odredbe

Članak 6.

(1) Ovaj Pravilnik stupa na snagu osmog dana od objave u Narodnim novinama.

(2) Mirovinska društva su se dužna u roku od šest mjeseci od dana stupanja na snagu ovoga Pravilnika u potpunosti uskladiti s odredbama članka 3. i 4. ovoga Pravilnika.

KLASA: 011-02/19-03/06
URBROJ: 326-01-70-72-19-4
Zagreb, 23. prosinca 2019.

PREDSJEDNIK UPRAVNOG VIJEĆA
dr. sc. Ante Žigman